

JORDI ERIN

PORTAVELI D'AVENÇADA DEL MOVIMENT NACIONALISTA

SORTIRÀ ELS DIES 5 I 20 DE CADA MES

ANY I NÚM. 5

DIRECCIÓ I ADMINISTRACIÓ: NÀPOLS, 219

BARCELONA 5 ABRIL 1922

10 cts.

«Si amb un tret de fusell es mata un home.—amb una idea un poble's reivindica.—Feina tindràn, si han d'acabà amb la raça»

(«Jordi Erin»-Burgas)

Els camps desllindats

Els nacionalistes catalans hem de reconèixer la valor positiva que té el discurs pronunciat per don Francesc Cambó a l'Hotel Monopol de l'Avinguda del Tibidabo, quin discurs fou el primer que pronuncià a Barcelona després de la seva darrera etapa de ministre.

El Sr. Cambó reconeix que ja no pot parlar d'ara endavant en nom de Catalunya, car també veu ell que hi ha una part d'opinió —creiem fonamentadament nosaltres que es la més important i nombrosa— que no està conforme amb els procediments polítics, basats en una lleial i continua col·laboració amb els governs centralistes, per a veure si aixís es possible obtenir, amb harmònica efusió, alguna hipotètica concessió als drets de Catalunya.

Nosaltres, els nacionalistes que no reconeixem cap altra pàtria que Catalunya, que no reconeixem mai en nostra fur intern l'unió forcosa amb l'estat espanyol que l'imperi brutal de la forsa un dia va imposar, nosaltres, que defensem sense claudicions la integritat dels drets de nostra pàtria catalana, la llibertat integral de Catalunya; nosaltres que considerem que la llibertat de nostra Catalunya no ha de ser obtinguda com a pagament d'indignes conturbenis amb el poder central o de col·laboracions amb els nostres opressors, altrement considerem una infantilitat l'esperar d'aquella gent la més mínima concessió per a Catalunya en pagament de qualsevol «lleial» col·laboració —nosaltres, doncs, — els nacionalistes catalans — som absolutament contraris als procediments emprats i defensats pel senyor Cambó.

El reconeixement de la personalitat de la nació catalana, es una cosa que ens deu l'estat espanyol, es una cosa sagrada, el reconeixement de la qual no deu ser obtingut a canvi de favors. a canvi de repulsives col·laboracions.

Els assajos d'aquestes col·laboracions que han fet mantes vegades els homes considerats a Madrid com a representatius de Catalunya, ens han acabat de desenganyar per complet. Les col·laboracions esmentades no solsament no han lograt obtenir la més mínima avantatge política per a Catalunya, sinó que ni menys han pogut evitar nous i greus greuges contra nostra llengua i contra nostres drets. Es més: nosaltres considerem una vergonya, un espantós fracàs dels homes de la Lliga, que aquets hagin passat pels ministeris espanyols sense que ni tan sols hagin pogut obtenir la derogació d'aquesta llei de jurisdiccions que pesa com una llosa contra tota manifestació de la més pura catalanitat dels nostres cors.

—Diguin el que vulguin, pero jo, «alrededor» del Banc de Barcelona m'hi faig un «bon nom» i una «bona bossa».

Nosaltres, els nacionalistes catalans, no podem, doncs, volguer, la més mínima col·laboració amb els governs centralistes, que sempre ens ha enganyat, que sempre s'han burlat de les aspiracions de Catalunya. Nosaltres, els nacionalistes catalans, per dignitat, no acceptariem la llibertat de Catalunya si vingués en reciprocitat de tals conturbenis.

Els drets de Catalunya son sagrats, i ens deuen ser reconeguts, no per favor, sinó perquè es un deure ineludible.

Per aixó es que els nacionalistes catalans no ens podem entendre amb els procediments que preconitza el senyor Cambó.

Nosaltres creiem que es molt més convenient per a Catalunya, i més eficaç, que totes les ingènues col·laboracions,

una oposició constant a tots els governs centralistes, pertorbant constantment la vida d'aquesta cosa tan inútil com es el parlament espanyol, i fent caure ministeris amb guerra inapacable, fins que'ns sigui reconeguda nostra llibertat.

I a nosaltres ens es completament indiferent que el reconeixement de la nostra personalitat ens vingui per decret o per llei votada pel parlament. Avans podem tenir-hi certa fé en les Corts, més avui, palesada completament la seva farsa, la seva eixorquia, no més ens interessa el Parlament com un arma que podem emprar per a pertobar la vida dels governs opressors de Catalunya, fins que en vingui un amb ansies de pau i de justícia, o aburrit de tanta lluita; que retorni a Catalunya les llibertats robades per Felip V.

Llealtats

El Senyor Cambó, malhauradament allunyat cada dia més de l'esperit nacional de Catalunya, ens parlava de la llealtat. Referint-se, en el seu discurs del banquet de l'Hotel de l'Avinguda del Tibidabo, a la seva actuació junt amb els governs centralistes, ens deia que una volta determinada la política d'efusió, de col·laboracions, aquesta devia ser servida amb tota llealtat, esperant que aixís podria venir un dia en que en mig de la més gran harmonia, podrien ser satisfetes les aspiracions autònoms de Catalunya.

Apart de que nosaltres, els nacionalistes catalans, no'ns conformem amb aquesta autonomia que el senyor Cambó preconitza, i que no es altra que aquella *bien entendida* de la qual tan es rifava en altres temps el propi senyor Cambó, i de la que ara n'està tan enamorat, hem de posar els punts sobre les ii al parlar de la llealtat.

Absolutament conformes en que, quan s'acorda una norma d'actuació, aquesta sigui exercida amb la llealtat mes exquisida. Però, absolutament disconformes en que aquesta norma d'actuació sigui en perjudici dels interessos polítics de Catalunya. Amb aixó, senyor Cambó, no hi há dret.

No hi há dret a tenir llealtats amb els eters enemics de Catalunya.

No hi ha dret a servir els interessos dels nostres enemics, dels opressors de la nostra pàtria catalana, sense probabilitats de tenir cap avantatge per a Catalunya. I ens és inexplicable la tossuneria del senyor Cambó en volguer servir, i «amb tota llealtat», als governs centralistes, quan l'experiencia ens ha demostrat fins a l'excés que a les bones es inútil, es tonto, esperar rés d'aquella gent que sigui a favor dels anels de Catalunya.

L'amenassa, la constant oposició, el no deixar-los viure tranquilament, es l'unic sistema que ens pot anar bé.

Aquella gent, mancada d'ideals, vegetants eters del pressupost, no tenen altra aspiració que poguer disfrutar tranquilament d'ell. Per consegüent, nostra norma ha de ser destorvar-los aquest usdefruit, combatre'ls sempre, no deixar-los mai en pau.

I ademés, senyor Cambó, pensi més amb Catalunya que amb Espanya, si aixó avui dia li es possible, si el seu cor no està encara enterament influït per l'ansia tonta de grandeses.

Les llealtats, guardi-les enterament per a Catalunya, si no vol que un dia el seu nom sigui recordat pels catalans amb despreci, pensant que fou un home que amb el seu talent hauria pogut fer un gran bé a la causa de nostra pàtria, i va guardar els seus prestijis per oferir-los, amb ingrata desllealtat envers nostra terra, al servei dels opressors de Catalunya.

L'elecció del "Marquesito"

La del dissabte, primer d'Abril, va ser una «jornada gloriosa» per l'Espanya Gran.

En aquest dia memorable va ser elegit pels vots dels regidors que encara es diuen uacionalistes, el famós Fernando Fabra, aquell que cridava com un enèrgum «VIVA ESPAÑA» en el banquet dels aliats, quan els catalanistes victorejaven a Catalunya.

Malgrat la solemnitat que volien donar a la sessió la serietat dels frac dels nous regidors, l'acte va transcorre, com era de preveure, en mig d'una continuat gatzara.

Eren de sentir els Vivas a don Fernando, al marquesito, els ole tu mare, els que gracia tienes, niño! i els demés crits amb que era saludat el seu garbo i donaire.

En mig del pasme de la gent, el marquès d'Alélla, al ser elegit alcalde, va fer un discurs de nou ratlles de columna de «La Veu» en català!

L'home, que encara no havia pogut fer gaire pràctica en aquest per ell nou idioma, no va poguer allargar-se més.

La qüestió que amb el discurs va produir tal entusiasme entre el públic, que aquest, sense poguer-se contenir, va entonar unànimement i amb una emoció que cor-prenia, la Marxa Reial espanyola.

En aquesta divertidíssima sessió, hi va haver una nota extraordinàriament còmica. La va donar aquest gran humorista, cap de la majoria espanyolista de l'Ajuntament, senyor Maynés, al afirmar amb aparent serietat:

—Jo us dic que el senyor Marqués d'Alélla serà un digne successor dels gloriosos concellers de la ciutat...

La frase va tenir l'èxit que segurament el seu autor esperava, ja que va ser acollida amb una colossal riallada, tant, que fins algun espectador va haver de sortir disparat del Saló de Cent per a fer-se donar una mirada a Can Clau-selles.

El mateix marquès d'Alélla seguí amb evident astorament el discurs del seu alabarder senyor Maimés. Després, en l'intimitat, deia a els senyors Arquer i Nadal:

—La vritat, jo ja'm creia ser algo, pero no tant...

I el senyor Arquer afegia:

—Es que avui, senyor marquès, han volgut estalviar-li d'anar a cal barber....

Veus de Joventut

El senyor Esteve, el bon barceloní vuitcentista que els diumenges no manca a missa ni a comprar el tortell del Forn de San Jaume; el senyor Esteve d'encongit pensament província que el meravellava la llargària d'un carrer com un troç de la nova Barcelona i li semblava cosa de follia el pensar-hi; el senyor Esteve de la merceria, de la fàbrica de teixits a vapor, dels cuirs, dels mocadors, dels cereals, de les fustes... el senyor Esteve que no sap veure més enllà dels prestatges de l'escriptori i sempre pensa en una fantàstica dansa de xifres i restes i sumes; el senyor Esteve de cara rodanxona i panxeta amb sacssons, encara no ha mort.

Encara no ha mort, però el senyor Esteve d'avui en dia ha canviat quelcom tota la seva manera d'esser.

Ara el senyor Esteve es soci de la Lliga; te pretensions d'arribar a regidor, gasta automòbil, llegeix «La Veu» encara que mai arribi a treure l'entrellat de ço que vol dir, i creu follament en totes les coses que digui En Cambó, no per què sapiga fixament llur significat, sinó perquè son paraules del «Quefa», i ell, amb la melangia que porten els records de la joventut,—enc que el senyor Esteve poc l'ha coneguda,—diu que havem de creure al «quefa» que sigui, sense ni tant sols discutir-lo, que aixís hom ho feia en aquells temps millors que el nostre quan ell era joventot i tot just començava a trastejar per la botiga. La veu del «quefa» es indiscutible, segons diu el senyor Esteve, ja que per alguna cosa aixís se l'ha nomenat.

El senyor Esteve, doncs, es nacionalista de la Lliga, si podem dir que la Lliga sigui nacionalista.

No obstant, el bon senyor Esteve, tan aqueferat sempre com està, encara no ha tingut temps de complir amb els deures més primordials, no solament de tot bon nacionalista, sinó de tot bon català. El senyor Esteve, doncs, encara no sab escriure en la nostra llengua per què, havent d'escriure-la tant malament, segons diu ell mateix, prefereix fer-ho en espanyol. Ja que, enc que ho fa pitjor, sempre es la llengua que de menudet va ensenyar-li el sañort Gutiérrez, aquell mestre llantós d'una travessia del carrer de Montcada.

Referent a la qüestió de la llengua el senyor Esteve te un pensament particular: ell ja es català, ja la parla la nostra llengua a casa seva o amb els amics, però en assumptes de comerç ja es altra cosa. Una factura en català? Això mai! Que dirien els clients de «provincias»? A més, l'engranatge comercial perdria la meitat del seu mèrit amb aquestes innovacions estrafalàries. El senyor Esteve es de l'Espanya Gran, i, en que mes d'una vegada n'hagi protestat sense saber-ho, li sembla cosa bona que a Espanya hom parli solament l'espanyol. Al cap i a la fi, es la millor faiso per a entendre's. I, consegüent amb aquestes belles idees i recordant els apuros passats durant un viatge a Madrid, el senyor Esteve, com a bon pare que és, vol que els seus fills jamai puguin trobar-se en tan dolorosa avinentesa, causa per la qual els obliga a parlar una mena de llenguatge estrafalari que te qualche semblança amb l'espanyol.

L'Espanya Gran! Ah, aixó si que es bella cosa! L'Espanya Gran que vol dir l'Espanya rica. El senyor Esteve es complau amb aquesta dolça visió, i mig somnia que, en lloc de perdre els mercats de «provincias», aquests mercats son més poixants i paguen religiosament els centenars de milions de pessetes que deuen al senyor Esteve i altres companys de la nostra terra! L'Espanya Gran, si, bella cosa, però amb tot, per a conseguir-ho, no li vingüen amb cap mena d'estridentia, ni lluita, ni cambis violents, ni res de tot aixó! La llibertat benvinguda sigui, però una llibertat prudent que no permeti disbauxes ni pugui ofendre ni disgustar a ningú. Les coses

s'han de fer metòdicament. El bon senyor Esteve mai es cansa de dir-ho: perseverància, res més que perseverància.

No cal dir doncs que el senyor Esteve diu que son locats tots els qui no pensem com ell. Al senyor Esteve no li vingüen (Deu nos en guard!) amb ço que passa a Irlanda—un poble que no sabia que existís per que no era al mapa del sañort Gutiérrez com tants altres pobles que han sortit de bell nou.—Ell no la compren aquesta estranya dèria dels separatistes irlandesos de deixar-se matar per la llibertat de la Pàtria llur, no arribant a capir, pobre senyor Esteve, que maten més catalans al Marroc que sinn-feiners a Irlanda.

An ell res de tot aixó: no li parlèu d'Irlanda perquè diu que son ximples, ni de la India ni de l'Egipte ni de tots aquets pobles perquè ni sab on son. Al bon senyor Esteve deixeu-lo discutir de si en Maura ho fa millor que en Romanones; que si l'arancel vigent es més ben apropiat que l'antic... i, quant a política local, que no n'hi ha prou amb ço que fa el bon senyor Esteve? Quan s'apropen eleccions va a tots els mitings de la Lliga; el dia fixat per a pastar la victòria vota de bon matí i després ja pren una toma d'efervescent preparant-se per al dinar de la victòria, en el qual se li uniflen les mans d'aplaudir els discursos de tots els oradors. Doncs que voleu que faci més el senyor Esteve?

No obstant, el senyor Esteve ja fa temps que està tot tristot i pensivol. Es que venten vents de bogeria. El mon camina cap a la desfeta i el bon senyor Esteve en pressent tota la horrida visió. La joventut va per camins que no poden dur-la sinó a la perdició, i ell, tan equànim, tan perenne, que mercès a la seva perseverància i prudents concells ha obtingut plena victòria refrenant les perilloses estridències dels qui foren capdevanters nacionalistes, veu astorat con la joventut d'avui en dia no està per l'Espanya Gran ni per cap romanço d'aquesta mena i s'esgarria dels seus consells i es perd i, cosa dolorosa, perderà tota la nostra «provincia» rera els seus disbarats que anomena ideals independentistes.

La darrera esperança del senyor Esteve rau en que, havent convençut a les eminències del catalanisme amb els seus consells, la veu dels joves no arribarà a passar del clos de la regió com a veu sense solvència, i que el seny dels poders morador i moderat tindràn en compte de ço que es tracta. Darrerament però, llur il·lustre cabdill,—ex poder moderat,—el jorn del tiberi al Tibidabo, li ha portat un horrid desengany, però un desengany d'aquells que no s'obliden i que el bon senyor Esteve no voldria pas veure'l realitat: «L'Espanya Gran ha fracassat! Pas existeix una possibilitat d'intel·ligència. El criteri d'ells es irreductible. No obstant, Catalunya vencerà, vencerà d'una faiso o vencerà d'una altra, però a la fi seva serà la victòria. Catalunya serà lliure!» Aixó digué el «quefa» tot inspirat a l'encís d'unes copes de xampany.

I el senyor Esteve, el bon senyor Esteve equànim i perenne que ja ha tingut la dissort de veure com el seu propi fill el nostre bon amic l'Esteve s'esgarria per mals viaranyis i no vol seguir fent de botiguer a la menuda. veu també que desapareixerà aquella Espanya corcada que ell havia arribat a apreciar, solament apreciar, perquè no coneixia cosa millor i perquè el sañort Gutiérrez li havia ensenyat poc més o menys la forma que tenia, i veu per fi amb pregona dolor que els principis per ell sustentats dels quals tan confoi estava, que ja no en fa cas ningú d'avui en dia començant al, trista dissort! pel seu propi fill l'Esteve, qui perdrà la niçaga. la vella niçaga dels Esteves!

El senyor Esteve ja es vell; el senyor Esteve xoxeja, com ell mateix diu referint-se als companys; el senyor Es-

teve va al venciment. Avui en dia no serveix sinó per a anar a pendre el sol. Foren uns altres els temps de la seva ideologia i de la seva actuació. El senyor Esteve es la darrera engruna del pensament vuitcentista resignadament provincià, qui s'enfonsa i lluita sense profit amb el modern pensar qui l'ofega. El senyor Esteve ja no te dret a existir sinó com a gloriosa recordança de tota una Barcelona i una Catalunya que fou època de treball intens i de gran enriquiment que ha portat l'esplendor moderna. El senyor Esteve, doncs, es una figura històrica.

A tots els pobles i a tots els moviments nacionalistes han existit els senyors Esteves; a la nostra Pàtria no podem menys que retre'ls-hi homenatge perquè han sigut el llevat a la Nova Catalunya.

No obstant, els temps son diferents i tampoc tenen dret a malbaratar les anels de llibertat modernes. Ha vingut ja l'hora de dir-los-hi amb el més pregón dels respectes: avis nostres, mercès per tota la Pàtria que ens haveu deixat tan rica i plena! Moltes mercès. Però ja que ens féu ser enginyers, i meiges i advocats i arquitectes i ens feu regentar les vostres fàbriques i els vostres obradors i el vostre comerç i tots els treballs que ja no us veieu amb prou forces per a poder enlairar-los més del que ho son dintre la Catalunya integral, no volguéu ja més avis nostres, atribuir-vos el pensament català, que el vostre temps ha passat per a no tornar, i per tant, just és que si trevallem per la Pàtria i per a la Pàtria, siguem també nosaltres els qui definim la seva llibertat, però, pas una llibertat com la que somniàveu semblant-vos una follia, sinó una llibertat llisa i ampla d'acord amb el pensament modern que els pobles han de regir-se segons la seva sobirana voluntat.

JOSEP

La conferencia d'En Macià

El prop passat diumenge el diputat nacionalista per les Borges Blanques don Francesc Macià donà la seva anunciada conferencia al Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, tractant de l'orientació del nacionalisme en els moments actuals.

En ella defensà el concepte pur del nacionalisme que sentim tots els veritables nacionalistes, que no admet claudicacions ni conturbaments amb els enemics de Catalunya.

Va demostrar com les col·laboracions de la Lliga amb els governs centralistes, lluny de lograr cap avantatge per a nostra terra, han sigut perjudicials per la causa catalana.

La serie de nomenaments d'alcaldes de R. O. feta suara per el senyor Sanchez Guerra, la considera l'orador com una burla a aquestes col·laboracions, de les quals tan fruit n'esperava el senyor Cambó, amb inexplicable candidesa.

Va acabar dient que els que senten en el seu cos la flama del nacionalisme, deuen fer front als que han anat mixtificant els sentiments del poble català, fent minvar llurs entusiasmes nacionalistes.

L'admirable peroració del termísim diputat nacionalista, va ser sovint ovacionada.

Al sortir, la policia indígena del nostre protectorat va donar una càrrega contra uns joves que cantaven «Els Segadors» i victorejaven a Catalunya, essent detingut el jove Francisco Mensa Garzón, acusat d'ultrajes a la nació.

L'esmentat jove fou portat a la presó cel·lular, i malgrat aquelles «lleals» col·laboracions de la Lliga amb el govern que el té empresonat, el jove Mensa sofrirà un procés.

Dissabte 22 Abril 1922

Vigilia de
Sant Jordi

PATRO DE CATALUNYA

"JORDI ERIN"

publicarà un número especial.

Text interessantíssim

dels millors escriptors de Catalunya

Nacionalistes!

Compreu-lo avans que s'agoti

En Sánchez Guerra, autonomista

De l'enlairament d'aquesta mediocritat de la política espanyola a la presidència del Consell de ministres, várem veure com «La Veu de Catalunya» s'en gaudia, i inclús esperava que la seva actuació tindria un cert caràcter autonomista, aduint com a fonament de les seves creences que el senyor Sánchez Guerra fou qui signà el decret concedint la Mancomunitat.

Aquests cándids optimismes del periódic al·ludit eren de preveure, per infantívols que fossin. En el govern que el senyor Sánchez presidia, hi havia un ministre que la Lliga no escarmentada encara amb els repetits fracassos de la col·laboració i de l'efusió, li havia cedit.

I, efectivament, el bon ull de «La Veu» s'ha vist confirmat una vegada més. Al cap de pocs dies de ser govern el senyor Sánchez nomena més de cinquanta alcaldes de R. O. alguns d'ells, a Catalunya, palesant així el seu fervor autonomista.

«La Veu» no vol reconèixe que si el govern que allavors presidia el senyor Dato, i en el que per una d'aquestes coses de la política madrilenya hi havia la mediocritat del senyor Sánchez com a ministre de la Governació, ens va concedir aquesta engruna d'autonomia que's diu la Mancomunitat, no va ser certament com a fruit de col·laboracions vergonyoses i inexplicables, sino que avans hi havia procedit una formidable i contínua campanya nacionalista, únic sistema que a Catalunya pot donar algún resultat.

I naturalment que ocupant el senyor Sánchez Guerra el ministeri de la Governació, era ell qui havia de signar el decret, mal no hi tingués la més mínima intervenció.

I si tots els autonomistes que descobreix «La Veu» entre els polítics centralistes, son com En Sánchez Guerra, —els que no siguin com ell es que serán pitjors— està ben llúida la Lliga i Catalunya...

I es d'advertir que la serie de nomenaments d'alcaldes de R. O. vé posteriorment a l'intensa i lleal campanya de col·laboracions de la Lliga amb l'Estat centralista.

Heus aquí ço que n'hem tret de tanta efusió.

Acotació

No volém deixar de consignar en aquestes pàgines el tènec que la U. M. N. va celebrar en «honor» dels candidats derrotats a Barcelona en les passades eleccions municipals, que com sab el llegidor, varen ser tots els que va presentar.

En el banquet esmentat hi va assistir tota la fauna, pintoresca i curiosa, de la U. M. N.

En el brindis, va lluir les seves gràcies acrobàtiques el clown major de la Unió, el Compte de les Cent Derrotes, gerent de l'empresa de Pompes fúnebres. També llensaren el seu verí contra Catalunya—que en ells esdevé una necessitat corporal com el molar-se i altres higièniques feines—els senyors Balparda, Royo Villanova, el marquès de Ole-Ole i algún altre peix de menor quantia.

Al públic que s'atipà en aquest banquet de consolació—que era format en les seves quatre quintes parts per *gorros*—, li causà certa decepció el fet de que no hi assistissin els Luca de Tena,

ELS "ÈXITS" DE L' "EFUSIÓ"

El Banquet dels Propietaris

Semblava que després de l'entusiasme i lleal col·laboració dels catalans de la Lliga a la governació de l'Estat espanyol, en la qual tant treballaren pels interessos de l'Espanya, i que per a no ferir suspicacies, deixaren passar amb crudel indiferència els greuges que els restants ministres inferien impunement a Catalunya, les «provincies» espanyoles, rendides per tanta «lleialtat», s'havien d'entregar amb líriques efusions al més entranyable afecte envers nostra Catalunya, quin homes pseudo-representatius en el govern de l'Espanya feren tot el possible per a que els espanyols ballessin de contents, encare que els catalans es fessin la guita.

I així que han acabat les rescents etapes de la lleal col·laboració, quan era impossible que en el recort dels espanyols s'hi hagués oblidat els «sacrificis» que per a ells feren els ministres catalans, els senyors de l'Eterna Queixa, vulgarment coneguts per la Cambra Oficial de la Propietat Urbana de nostra ciutat, convocaren una Assemblea General de la Propietat, en la que, com el llegidor ja devia suposar, no's tractà pas precisament de evitar més gavel·les als llogaters, i quina Assemblea va acabar am un tec al Hotel Ritz.

Els llegidors ja s'haurán enterat dels escàndols que promogué el fet senzill, lògic i previst, de saludar als assembleístes en català el representant de la Mancomunitat de Catalunya, senyor Massó i Llorens.

Ah, fillets i com s'els hi encengueren les sangs als assembleístes d'allende, —i fins en alguns d'aquendè, com el tonto, ex-corredor de màquines de cusir, el policia indigena del Baró de Grifó, que com es natural, volgué palesar com a individu de la U. M. N. l'odi a Catalunya— al sentir parlar a En Massó i Llorens en nostra llengua! Com s'encengué el *patriotisme*! Com relluí allo de la *única é intangible*! Com tornà a sortir alló de *los hi-*

jos espúreos! Insults, cops, *pataleos*, xisclets, brams, «Vivas» a «España» i al «Rey», comensats amb veu ronca i estrident, i que acabaven fent *figa...* A En Pich, que suava com un regadora, se li axemplaven encara més les galtes de la cara, esgargamellant-se de tant cridar; el baró de Grifó, accionava enèrgicament de tal especial manera, que algú suposa que's tornava boig i que ballava la *rumba*; el regidor senyor Nadal, representant del alcalde, que tenia el compromís d'engegar un discurs, al veure el caire que prenía la cosa, digué aquestes breus paraules, model de concissió: «Senyors benvinguts i adéuissau», amb el mateix tó amb que hauria dit: «Senyors, aneu al... dimontri»...

I el senyor Massó i Llorens, que en nom de la Mancomunitat de Catalunya pogué parlar en català, poques setmanes avans, davant dels representants d'Anglaterra, en la visita de llur esquadra, essent escoltat, com es natural, amb el respecte degut entre persones, no pogué emprar aquest dret naturalíssim davant dels espanyols.

Senyor Cambó, vosté tan partidari de l'harmonia, de la concòrdia, de la lleialtat i de l'efusió, apúnti's aquesta, que es una dada eloqüent del cas que fan a les seves cordials idees la gent d'aquelles terres, tant separades de Catalunya històricament, geogràficament, etnogràficament i esperitualmente.

I si malgrat tot, s'entossudeix en seguir la seva eixorca tasca de conquerir ja voluntat d'aquella gent, absolutament inassequible als ideals de lliberació que sosté Catalunya, trovarà dintre de poc a nostra terra el buit més desolador, i allavors, senyor Cambó, si s'ha encarinat tant amb l'Espanya Gran, i vol seguir treballant per ella, val més que es decideixi a fer el salt d'una vegada, i es confongui per a sempre més amb els Alba, Maura, Melquiades, Romanones, i Laceria.

mantenir classes passives, cessantíes d'ineptes, i tota la taifa de polítics ganduls i indignes que estém patint, i que turnen en la desgovernació de l'Estat Espanyol, en el qual, per dissort, hi està compresa la nostra Catalunya.

El dia que nostra terra sigui lliure, i els diners que s'ens menja l'Estat espanyol els poguéem esmersar en profit exclusiu de Catalunya, podran fer aquells polítics tantes disbauxes com vulguin amb els pressupostos d'Espanya; ara, aquestes disbauxes serveixen per a fer-nos cada dia mes catalanistes, i desitjar més que mai la llibertat de nostra pàtria.

JOAN BALLESTA

Talía catalana

Al teatre Tívoli s'hi ha fet l'estrena de la popular sarsuela «Marina» en català, segons la versió del fill del autor.

Ha constituït un èxit grandíol, bell auguri del que hi tindrà el teatre líric català quan, per la propera tardor, es conreui d'una faísó regular en aquell elegant teatre.

Tots els artistes que hi prengueren part obtingueren merescudes ovacions.

Al Romea s'estrenà l'obra dramàtica del doctor Enric de Rostchild «El Caduceu», drama vigorós, punyenta xurriacada contra les farses llampants que empen alguns metges per a obtenir una fama inmerescuda.

L'execució fou excel·lent. El senyor Gimenez donà al protagonista una interpretació que palesà que es un dels primers actors de Catalunya. Be el senyor Montero, lamentant que alguna vegada mostri tendència al *latiguillo*. Molt bé en Grasses, i excel·lents les senyores Baró, Ortiz i Morera.

L'Orfeo Gracienc a cada concert matinal d'Eldorado obté un èxit esslallant. El públic omple el local a ves-sar i no's cansa d'aplaudir als braus cantaires. A cada concert s'hi extrena belles composicions.

Ara prepara l'esmentat orfeo un concert compost exclusivament de composicions d'En Clavé. Nosaltres que recordém l'èxit magnífic que logrà l'any passat en un concert semblant, esperém aquest amb veritable fruició, desitjosos d'assaborir les armonies sempre agradívoles d'En Clavé, les quals arreglades per a ésser cantades per orfeo, guanyen infinitament en frescor i en dolcesa.

El Chor «Catalunya Nova» també ve donant aquests diumenges notables concerts al teatre Poliorama. L'esforç d'aquest excelent chor mereix ser premiat amb nostra assistència i amb nostres aplaudiments.

El fet de que alguns dels seus concerts coincidissin amb els celebrats per l'Orfeo Gracienc, ha fet que la concorrencia no fos tan nombrosa com aquesta simpàtica entitat choral es mereix. És un detall que convé que tinguin en compte els organitzadors, per tal de que els aimants de la música catalana puguin assistir a totes les manifestacions que d'ella se celebrin a nostra ciutat.

A. C. G.

Trabucades

«La Veu» donà compte de la tornada del senyor Martínez Anido a Barcelona, procedent de Madrid, amb un telegrama titulat «El viatge de l'Alt Comissari».

El títol el trovém molt encertat. Ara, que entre el protectorat que exerceix Espanya al Marroc per mitjà de l'Alt Comissari d'allà, i el protectorat que gaudim nosaltres a Catalunya, nosaltres preferim el del Marroc.

Al menys allà es respecten els idiomes indígenes, i s'obliga a molts «funcionarios» dels que hi envia l'Espanya Gran, a que sapiguin i parlin l'arab, cosa que encara els catalans no hem pogut aconseguir amb la nostra llengua.

Be es veritat, pero, que els moros defensen llur llibertat amb més energia que els catalans defensém la nostra.

Entre d'allò:

—Es que son cuarenta los cañones que tienen estos condenados frente a la plaza.

—Yo te diré francamente, amigo Clodo, no es que tenga miedo por que tal cosa sería indigno de nosotros, pero si cierta clase de respeto que... sabes...?

—Caray! si habrá llegado la hora de volvernos nacionalistas proclamar la libertad de los pueblos...

Per l'àpat que en honor del ferm regidor nacionalista senyor Carrasco s'efectuarà el dijous dia 20 al vespre, es reben inscripcions a la Redacció de L'ESTEVET (St. Honorat, 7) carrer de Vich, 16, i a les Escoles Catalanes Verdader, Aragó, 359, pral.

Es donaran oportuns detalls per la premsa.

Espanya per fi ha menat tanks de guerra (?) al Marroc. *Pués no faltaba más! No somos una potencia europea?*

Peró ai! la dissort de les coses d'Espanya! Els tanks no fan el papu davant dels moros que com a perfectes humoristes, se n'enfumen i s'entretenen a combatre'ls a cops de roc fent gran tabola a cada nou bony que hi *producen*, i per fi, cosa graciosa! encara els abandonen quan els han conquerit.

Es ço que deuen pensar els bons ri-fenys: com que tampoc ens servirien per res!

Els crítics militars diuen que les *hordas* rifenyes estan formades tot a l'engrós per cinc mil homes *armados y pertrechados deficientemente*.

Hom pot llegir a tots els diaris de l'Espanya Gran que cada dia l'*invicto* fa un carnatge esverador d'*infiels marroquís* i ço que es cosa meravellosa, aquests cinc mil guerrers no s'acaben mai.

Es que al Marroc les criatures ja neixen de trenta anys?

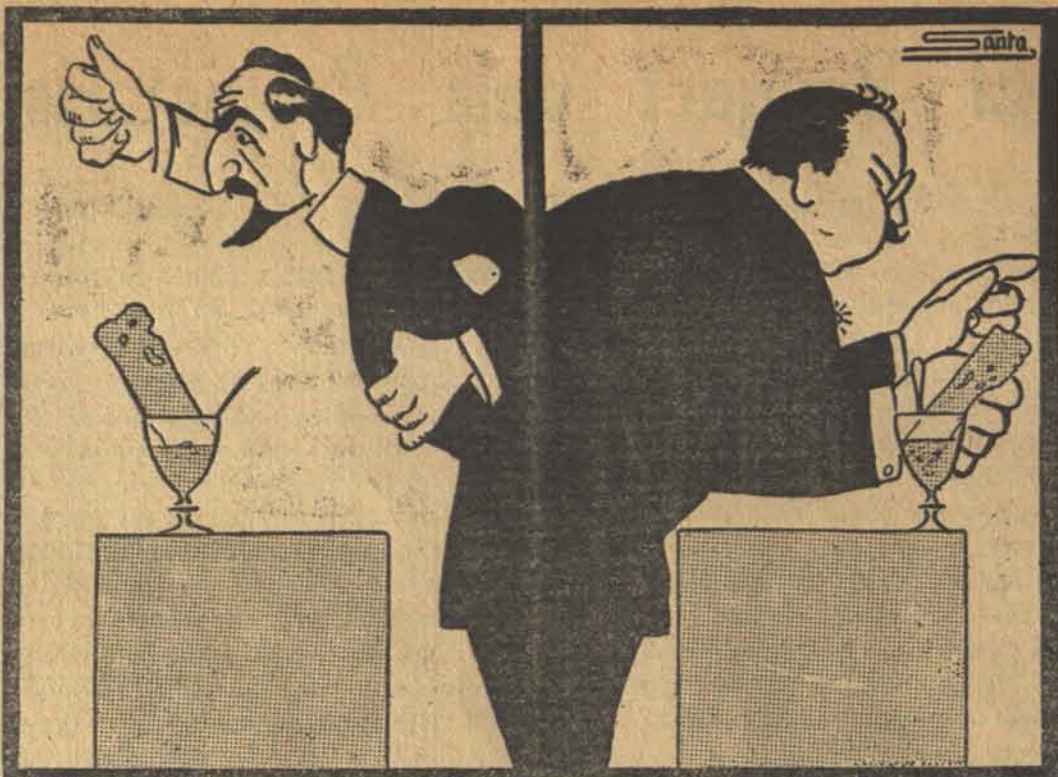
200.000
5.000 = 40 per cap i encara no poden.

La bandera que posen a l'hostatge de la «Lliga Regionalista» els diumenges que no plou, comença a descolorir-se exactament per la mitat.

O, màgica virtut de l'intervencionisme! Ja suposem que dirà D. Paquito el dia que no arribi a ésser presentable: —*Pol*, feu-la tallar pel mig, penjeu-la i en paces, que tanfos romances!

Els *abuelos* de la pàtria han dit per mil·lèsima vegada en plé Senat que a Espanya hom parla solament la llengua espanyola.

El cap-vespre dels déus, o les darreres badallades

EN CAMBO.—«Si no podem tenir l'autonomia pels camins de l'efusió, jo'm retiraré...»
EN LERROUX.—«Yo no quiero república sin patria, ni patria sin república.»
EL POBLE.—No us escarracéu, que fa temps que us hem vist el llautó i us hem girat definitivament l'esquena!...

Ves en que surten ara! Com si encara no ho sapiguessim!

Tiberi, xampany, sacrifici, perseverància, l'Espanya Gran, l'autonomia integral, definicions geogràfiques, econòmiques, estadístiques, filosòfiques, d'expansió, biològiques, químiques, sentimentals, zoològiques, fan-

tàstiques, poètiques, *realistes*, filològiques...
Xim-xim-xim... i fins que es torni a ésser ministre!

Enraonant entre dos *partidaris* de l'Espanya Gran.

—*Ola, amigo Romualdez! Que tal querido, cuando tiempo sin verte! Que,*

qué te parece el actual ministerio? —Querido, que será cuestión de inscribimos a la «Lliga» a ver si se pesca algún ministerio o cuando menos algún carguecillo, porque con la crisis actual...

De tots els diaris de l'Espanya Gran: «Los certeros disparos de la artillería mora echaron a pique al vapor «Juan de Juanes», desmontaron la telegrafía sin hilos y derribaron parte de la torre de la Iglesia.»

Al cap de pocs dies llegim en els mateixos diaris:

«En la conferencia tenida por el general Berenguer con el Jefe del Gobierno, a la que asistieron los ministros de la Guerra y Estado, parece que se acordó desistir de la conquista de Alhucemas.»

Per quelcom nosaltres teníem al general Berenguer com un devot de la primera de les virtuts cardinals.

...NOVES...

L'Agrupació Dançaire i la Secció Excursionista de la catalanesca entitat del districte desé «Nostre Casal» han organitzat per a la diada de sant Jordi un Aplec al Parc del Guinardó, en el qual, en la iglesia en construcció de Nostra Senyora de Montserrat, es beneirà el banderí de l'esmentada secció excursionista.

Hi haurà solemne festa religiosa amb missa de comunió general, esmorzar de germanor, concerts orfeònics, grans audicions de sardanes per les cobles Barcino i Cathalonia, ballets populars, etc.

L'Aplec de Sant Jordi serà, doncs, una de les més bellíssimes festes de catalanitat que es celebraran a Catalunya amb motiu de la diada del seu gloriós Patró.

SALVAT-PAPASSEIT
LLIBRERS
BARCELONA

LLIBRERIA
NACIONAL
CATALANA

CORTS CATALANES, 613
TELEFON 4902 A

Forn .. Dolceria .. Pasteleria

JAUME FIGUERAS

Pa estomacal - Pa de Viena - Pa de mantega
Brioques i Croissants calents matí i tarda

Diputació, 305 (prop Lauria) Teléfon 4684 A. - BARCELONA

J. CARDÚS

Paraigües
Ombrel·les
Vanos

Portaferrissa, 10 Barcelona

Casa Turón

Rambla de les Flors 24

Camiseria i Corbateria

Les mes altes novetats
en genres estrangers

FÁBRICA D'ARTICLES DE PELL

Successor de
JOSEP BONASTRE

Roger de Lluria, 56 Barcelona

TALLER DE CONSTRUCCIONS

Vidua de

PERE MARESMA

Treballs per a fàbriques de Farines,
Teixits, Filats i Estampats

St. Joan de Malta, 39 Tel. 176 S. M.

TURRÓ & VALLS

Joiaria - Plateria - Relotgeria i Bisuteria fina

Única casa on hi trobareu tota mena d'objectes de verdadera ganga
Gran assortit en Bábis i Bebés—Relotges pulsera de 2 ptes. per a nens i nenes
El que compra una volta es convenç de la diferencia de preu-Especialitat en el encàrrecs-Preu fixe

Despertadors des de 6'50 ptes. garantitzats

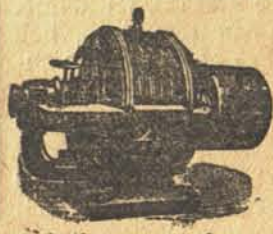
Carretera antiga de Valencia, 11
Teléfon 506 S. M.

Barcelona (P. N.)
(Prop del Quatre Cantons)

**Impremta
Martinenca**

Carrer del Clot, 112
Teléfon 358 S. M.

Tallers de Construccions, Reparacions i
Instal·lacions Eléctriques

**MARCELI
ROVIRA**

Clot, 80
Tel. 316 S. M.

FRANCISCO PUIG

Ronda Sant Pere, 16

Camiseria

Corbateria

Articles d'alta novetat

**Vilanova Mateu
S. A.**

Magatzems, Fàbrica i Despatx: Clot, 141

Carbons Minerals i Vegetals

Llenyes-Cok-Carbó Vulcano

De grans resultats i economia per a cuines
econòmiques i calefaccions

Sucursals de la venda al detall: Clot, 141;
Baixen, 54; S. Vicenç, 25; Escudillers, 67
Perla, 15 Verdi, 17.

Joan Masclans

Taller de Sastreria a mida

Els millors genres del país i estrangers

Arc del Remel, 4 Barcelona

ARR. 05(46.711 Bor) arr. P. 10